

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ КОММУНИКАЦИЙ

Кафедра теории и практики перевода

АВЕРЧЕНКО

Валерия Ивановна

**ЯЗЫКОВАЯ СТЕРЕОТИПИЗАЦИЯ ЭТНОКУЛЬТУРНОГО
ПРОСТРАНСТВА**

(на материале этнофразеологии)

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат психологических наук,
доцент О.И. Уланович

Допущена к защите

«___» _____ 2019 г.

Зав. кафедрой теории и практики перевода,
кандидат филологических наук,
доцент Д.О. Половцев

Минск, 2019

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 69 стр., 3 главы, 2 приложения, 6 рисунков, 2 таблицы, 54 источника.

Ключевые слова: ЭТНОНИМ, ЭТНОЛИНГВИСТИКА, ЭТНОГЕНЕЗ, ЭТНОФРАЗЕОЛОГИЗМ, СТЕРЕОТИПИЗАЦИЯ, ЭТНОСТЕРЕОТИП, ЭТНОКОННОТАЦИЯ, НАЦИОНАЛЬНАЯ ЭТНИЧЕСКАЯ КАРТИНА МИРА, ЛИНГВОКУЛЬТУРНАЯ АДАПТАЦИЯ.

Объект исследования: этностереотипы национальной ментальности через призму лексикодов в языке и речи.

Цель исследования: выявление коннотативного потенциала этнонимов в этнофразеологических единицах английского и русского языков в аспекте воплощения этнических стереотипов как установок национальной ментальности; определение способов передачи этнофразеологизмов с учетом возможности сохранения этноконнотаций.

Методы исследования: аналитический метод, семантический анализ, сравнительно-сопоставительный, стилистический, компонентный анализ, метод классификации, метод моделирования, метод математической статистики.

Полученные результаты и их новизна. Представлены результаты семантического, компонентного и статистического анализа этнофразеологизмов английского и русского языков, отражающие эмоционально-оценочные этнические стереотипы как результат межэтнического восприятия. Моделируются ключевые стереотипизированные образы этнических общностей, репрезентативно представленных в англо- и русскоязычной этнонимической фразеологии. Выявлены условия и механизмы стереотипизации: их сходства и различия в лингвокультурах. Анализируются случаи совпадения этнических оценок во фразеологии русского и английского языков, случаи контрастивных / переkreщивающихся этнических образов; представлены способы передачи этнофразеологических оборотов в контексте стратегии лингвокультурной адаптации перевода.

Практическая значимость исследования и область применения. Результаты работы могут использоваться для дальнейшего изучения специфики реализации представлений о менталитете и типичном поведении представителей других этносов. Структурированный корпус фразеологических единиц с компонентом-этнонимом может использоваться в практике преподавания английского и русского языков, перевода, лексикологии и стилистики английского и русского языков, психолингвистики. Знание выявленных способов перевода этнофразеологизмов, их достоинств и недостатков, результатов оценки степени переводческих потерь является важной составляющей профессиональной переводческой компетенции.

РЭФЕРАТ

Дыпломная праца 69 стар., 3 главы, 2 дадатку, 6 ілюстрацый, 54 крыніцы.

Ключавыя словы: ЭТНОНІМ, ЭТНАЛІНГВІСТЫКА, ЭТНАГЕНЕЗ, ЭТНАФРАЗЕАЛАГІЗМ, СТЭРЭАТЫПІЗАЦЫЯ, ЭТНАСТЭРЭАТЫП, ЭТНАКАНАТАЦЫЯ, НАЦЫЯНАЛЬНАЯ ЭТНІЧНАЯ КАРЦІНА СВЕТУ, ЛІНГВАКУЛЬТУРНАЯ АДАПТАЦЫЯ.

Аб'ект даследавання: этнастэрэатыпы нацыянальнай ментальнасці праз прызму лексікодаў ў мове і гаворкі.

Мэта даследавання: выяўленне канататыўнага патэнцыялу этнонімаў у этнафразеалогіі англійскай і рускай моў ў аспекце увасаблення этнічных стэрэатыпаў як устаноў нацыянальнай ментальнасці; вызначэнне спосабаў перадачы этнафразеалагізмаў з улікам магчымасці захавання этнаканатацыі.

Метады даследавання: аналітычны метад, семантычны аналіз, параўнальна-супастаўляльны, стылістычны, кампанентны аналіз, метад класіфікацыі, метад мадэлявання, метад матэматычнай статыстыкі.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. Прадстаўлены вынікі семантычнага, кампанентнага і статыстычнага аналізу этнафразеалагізмаў англійскай і рускай моў, якія адлюстроўваюць эмацыйна-ацэначныя этнічныя стэрэатыпы як вынік міжэтнічнага ўспрымання. Мадэлююцца ключавыя стэрэатыпізаваныя вобразы этнічных супольнасцяў, рэпрэзентатыўна прадстаўленых у англа-і рускамоўнай этнанімічных фразеалогіі. Выяўлены ўмовы і механізмы стэрэатыпізацыі: іх падабенства і адрозненні ў лінгвакультурах. Аналізуюцца выпадкі супадзення этнічных ацэнак у фразеалогіі рускай і англійскай моў, выпадкі кантрастыўных этнічных вобразаў і вобразы, якія перакрываюцца; прадстаўлены спосабы перадачы этнафразеалагічных абаротаў у кантэксце стратэгіі лінгвакультурнай адаптацыі перакладу.

Практычная значнасць і вобласць прымянення. Вынікі работы могуць выкарыстоўвацца для далейшага вывучэння спецыфікі рэалізацыі уяўленняў аб менталітэце і тыповых паводзінах прадстаўнікоў іншых этнасаў. Структураваны корпус фразеалагічных адзінак з кампанентам-этнонімам можа выкарыстоўвацца ў практыцы выкладання англійскай і рускай моў, перакладу, лексікалогіі і стылістыкі англійскай і рускай моў, псіхалінгвістыкі. Веданне выяўленых спосабаў перакладу этнафразеалагізмаў, іх вартасцяў і недахопаў, вынікаў ацэнкі ступені перакладчыцкіх страт з'яўляецца важным складальнікам прафесійнай перакладчыцкай кампетэнцыі.

SUMMARY

Diploma project 69 pp., 3 chapters, 2 supplements, 6 charts, 54 sources.

Keywords: ETHNIC NAME, ETHNOLINGUISTICS, ETHNOGENY, ETHNIC PHRASEOLOGICAL UNIT, STEREOTYPIZATION, ETHNIC STEREOTYPE, ETHNO CONNOTATION, NATIONAL ETHNIC WORLD VIEW, LINGUOCULTURAL ADAPTATION.

The object of the study: ethnic stereotypes of national mentality through the prism of lexicods in language and speech.

The aim of the research: the identification of the connotative potential of ethnic name in the ethnic phraseological units of the English and Russian languages in the aspect of the embodiment of ethnic stereotypes as attitudes of the national mentality; determination of the methods of transferring ethnic phraseological units taking into account the possibility of preserving ethno connotations.

Methods used in the research: analytical method, semantic analysis, comparative, stylistic, component analysis, classification method, modeling method, mathematical statistics method.

The results obtained and their novelty. The results of the semantic, component and statistical analysis of the ethnic phraseological units of the English and Russian languages, which highlight emotional and evaluative ethnic stereotypes as a result of interethnic perception. The key stereotyped images of ethnic communities are modeled, representatively presented in the English and Russian ethnonymic phraseology. The conditions and mechanisms of stereotypization are revealed: their similarities and differences in linguocultures. The cases of coincidence of ethnic attitudes in English and Russian phraseology, cases of contrasting / intersecting ethnic images are analyzed; possible ways of rendering phraseological units with ethnic name in compliance with the strategy of linguocultural adaptation of translation are presented.

The practical value of the research and spheres of application. The results can be used to further study the specifics of the implementation of ideas about the mentality and typical behavior of representatives of other ethnic groups. A structured corpus of phraseological units with an ethnic name can be used in the practice of teaching English and Russian languages, translation, lexicology and stylistics of English and Russian languages, and psycholinguistics. Knowledge of the identified methods of translation of ethnographic idioms, their advantages and disadvantages, the results of assessing the degree of translation losses is an important component of professional translation competence.